

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-14
Besvaras senast
2024-10-23 kl. 12.00

Till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)

2024/25:183 Kartläggning av värderingar

Regeringen har nyligen lanserat ett initiativ som syftar till att kartlägga värderingar hos invandrare som kommer till Sverige. Arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L) har betonat att syftet med denna kartläggning är att få en bättre förståelse för vilka värderingar som invandrare bär med sig, särskilt i relation till vad han beskriver som "liberala demokratiska värderingar". Enligt statsrådet Persson är det viktigt att identifiera och motverka strömningar som kan vara fientliga mot fundamentala rättigheter, såsom jämställdhet och hbtq-personers rättigheter. Han har bland annat lyft fram farhågor om islamistiska strömningar som vill begränsa människors livsval och friheter.

En fråga som särskilt belysts är om pridetåg kan genomföras i förorter utan att mötas av motstånd eller hot. I och med detta initiativ ställer sig regeringen bakom en åtgärd som, om än anonymiserad, kan uppfattas som en form av kartläggning av individers värderingar, något som i sig är kontroversiellt och väcker frågor om åsiktsregistrering. Kritiker har påpekat att det redan finns många sätt att studera och analysera samhällets värderingar, inte minst genom akademiska studier och opinionsundersökningar som redan kartlägger attityder till exempelvis jämställdhet, hbtq-rättigheter och demokrati. En sådan riktad kartläggning som regeringen föreslår skulle potentiellt kunna bidra till att invandrare som grupp stigmatiseras och pekas ut som bärare av oönskade värderingar, vilket i sin tur kan försvåra integrationen och öka polariseringen i samhället. Men det som gör denna åtgärd särskilt anmärkningsvärd är att den fokuserar enbart på invandrare, medan det i samhället i stort finns flera grupper där man skulle kunna misstänka avvikelser från liberala demokratiska värderingar.

Det är lätt att föreställa sig hur en logisk slutsats av detta initiativ vore att också kartlägga andra grupper där det kan finnas farhågor om avsteg från demokratins grundläggande värden. En sådan grupp skulle kunna vara det största partiet i regeringsunderlaget, Sverigedemokraterna, som gång på gång har visat sig stå för en illiberal ideologi. Sverigedemokraterna har genom sina uttalanden och politiska förslag visat avvikelser från liberala demokratiska värderingar, särskilt i frågor som rör hbtq-rättigheter, yttrandefrihet och synen på invandring. Partiets ideologi, som har beskrivits som nationalistisk och högerpopulistisk, står i direkt konflikt med flera av de värderingar som den liberala demokratin vilar på.

Sverigedemokraterna själva talar ofta om hur alla andra partier tillhör det “vänsterliberala etablissemangen” – en retorik som ytterligare bekräftar deras avståndstagande från det liberala. Genom att konsekvent positionera sig som ett parti i opposition mot vad de uppfattar som det liberala majoritetssamhället har Sverigedemokraterna tydligt visat att deras värderingar skiljer sig från de demokratiska och liberala principer som Sveriges politiska system bygger på. Detta väcker frågan om varför kartläggningen av avvikande värderingar enbart riktas mot invandrare och inte mot andra grupper i samhället, såsom partier och rörelser med en illiberal agenda. Även andra krafter i samhället har uppvisat en negativ inställning till vissa demokratiska friheter. Exempelvis har högerextrema rörelser i Sverige och internationellt varit drivande i attacker mot hbtq-personers rättigheter, liksom mot yttrande- och pressfriheten. Det finns många skäl att vara orolig över att dessa rörelser, ofta med en nationalistisk och anti-liberal agenda, underminerar den demokratiska samhällsordningen. Om syftet med regeringens kartläggning är att skydda och stärka den liberala demokratin, är det rimligt att fråga varför fokus enbart ligger på invandrargrupper, när liknande eller större hot kan identifieras bland politiska partier och rörelser som verkar i samhällets centrum och som till och med ingår i regeringsunderlaget.

Det är också värt att notera att Sverigedemokraterna, genom sitt inflytande i regeringssamarbetet, har fått ett betydande inflytande över svensk politik. Detta innebär att ett parti som öppet avviker från de liberala demokratiska värderingarna nu har en nyckelroll i att forma Sveriges framtid. Det är ett faktum som inte kan ignoreras om man vill upprätthålla en konsekvent politik för att värna demokratins fundament. Att liberaler, genom att vara en del av regeringen, har möjliggjort Sverigedemokraternas inflytande väcker frågan om inte även deras ideologiska avvikelser borde kartläggas och granskas.

Sammanfattningsvis uppstår frågor kring varför regeringen enbart vill fokusera på invandrares värderingar när avsteg från liberala demokratiska värderingar kan observeras i flera delar av det svenska samhället, inte minst inom de politiska krafter som nu har ett stort inflytande över regeringsmakten.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson:

Avser ministern att ta några initiativ för att även kartlägga värderingar hos andra grupper och aktörer i samhället som i sitt agerande visat avvikelser från liberala demokratiska värderingar?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann